

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЖИТОМИРСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ІНОЗЕМНОЇ ФІЛОЛОГІЇ
КАФЕДРА АНГЛІЙСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ ТА ПЕРЕКЛАДУ
ІМЕНІ Д.І. КВАСИЛЕВИЧА

Дипломна робота

на здобуття освітньо-кваліфікаційного рівня "магістр"

**СПЕЦИФІКА РЕАЛІЗАЦІЇ КЛАСОВІ ДИСКРИМІНАЦІЇ
В СУЧАСНОМУ АНГЛОМОВНОМУ ДИСКУРСІ**

Виконала:

студентка VI курсу, 62 групи

напряму підготовки 020303 Філологія

спеціальності: 8.02030302 Мова і

література (англійська)*

Луцюк Наталія Сергіївна

Науковий керівник:

кандидат філологічних наук, доцент

Мосейчук Олександр Михайлович

ВІДГУК

на дипломну роботу
на здобуття освітньо-кваліфікаційного рівня "магістр"
студентки VI курсу ННІ іноземної філології
Житомирського державного університету імені Івана Франка
Луцюк Наталії Сергіївни

"СПЕЦИФІКА РЕАЛІЗАЦІЇ КЛАСОВОЇ ДИСКРИМІНАЦІЇ В СУЧАСНОМУ АНГЛОМОВНОМУ ДИСКУРСІ"

Дипломна робота на тему "Специфіка реалізації класової дискримінації в сучасному англomовному дискурсі" є результатом самостійного творчого дослідження автором актуальної і цікавої теми, зосередженої на виявленні явищ класової дискримінації в сучасному англomовному суспільстві.

Дослідниця проаналізувала достатню кількість теоретичних джерел, що надало їй змогу детально вивчити реалізацію класової дискримінації на різних етапах її розвитку.

Робота складається зі Вступу, двох розділів з висновками до кожного з них, загальних висновків, списку використаних джерел та літератури. У вступі авторка аргументує актуальність роботи, визначає об'єкт, предмет дослідження, чітко формулює мету та завдання дослідження.

У першому розділі здійснюється критичний аналіз теоретичних засад досліджувальної теми. Другий розділ присвячено аналізу класової дискримінації, типології її видів та визначенню стратегії та тактик.

Дипломна робота є творчим студентським науковим дослідженням, яке позначене достатнім рівнем філологічної компетенції авторки, має логічну структуру, теоретичні положення та висновки не викликають жодних заперечень, мету роботи досягнуто, завдання виконані. Дипломна робота Луцюк Н. С. повністю відповідає встановленим вимогам щодо дипломних робіт на здобуття освітньо-кваліфікаційного рівня "магістр" та заслуговує на оцінку "відмінно".

Науковий керівник

кандидат філологічних наук
доцент кафедри англійської
мови та перекладу
Мосейчук О.М.

ЗМІСТ

ВСТУП	4
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ КЛАСОВОЇ ДИСКРИМІНАЦІЇ	9
1.1. Підходи до вивчення класів.....	9
1.1.1. Причини соціальної стратифікації суспільства.....	10
1.1.2. Фактори соціальної стратифікації.....	14
1.2. Мовна актуалізація соціальної стратифікації.....	16
1.3. Онтологічні ознаки класової дискримінації.....	23
1.3.1. Стереотип як підґрунтя для формування упередженого ставлення.....	23
1.3.2. Місце соціальної ролі у механізмі упередженого ставлення.....	27
1.3.3. Соціальний статус як маркер суспільної стратифікації.....	29
1.3.4. Упереджене ставлення як результат конфлікту соціальної ролі та стереотипу.....	32
1.3.4.1. Передумови виникнення упередженого ставлення.....	33
1.3.4.2. Градуальний характер упередженості.....	37
1.3.5. Дискримінативний вплив як форма реалізації упередженого ставлення.....	38
1.3.6. Класова дискримінація як боротьба за соціальний простір.....	42
Висновки до Розділу 1	45
 РОЗДІЛ 2. ФУНКЦІОНАЛЬНО-ПРАКТИЧНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ ДИСКРИМІНАТИВНОГО ВПЛИВУ ЗА КЛАСОВОЮ ОЗНАКОЮ	47
2.1. Стратегії та тактики комунікативної поведінки учасників спілкування в ситуаціях конфлікту.....	47
2.2. Тактики стратегії дискримінації у англomовному дискурсі.....	50
2.3. Вербальні маркери дискримінативного впливу за ознакою класу.....	54

2.4. Форми реалізації класової дискримінації	58
2.5. Принципи аналізу фрагментів актуалізації класової дискримінації шляхом комплексного когнітивно-прагматичного методу.....	64
Висновки до Розділу 2.....	71
ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ.....	74
RESUME.....	75
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ.....	81
СПИСОК ЛЕКСИКОГРАФІЧНИХ ДЖЕРЕЛ.....	86
СПИСОК ІЛЮСТРАТИВНОГО МАТЕРІАЛУ.....	88

ВСТУП

Будь-яке суспільство є соціально структурованим. У ньому існують вищі і нижчі прошарки, нерівномірний розподіл благ і привілеїв, відповідальності і обов'язку, керуючі і керовані. І для визначення місця людини в соціальному просторі необхідно не лише знати її сімейний стан, громадянство, національність, ставлення до релігії, професію, належність до політичних партій, економічний статус, походження, а й місце цієї людини в середині кожної з основних груп. Саме в процесі відношення людини до певної групи та відношення цих груп одна до одної всередині суспільства виникають соціальні відносини.

Кардинальні зміни, яких лінгвістика зазнала під впливом загальної тенденції до антропологізації сучасних гуманітарних наук, зумовили зсув фокусу уваги дослідників зі структурно-формальних особливостей мовних одиниць на їх змістові та функціонально-прагматичні властивості.

Актуальність теми дослідження може бути визначена в двох основних аспектах, які відображають загальнонаукову, з одного боку, та практичну, з іншого боку, потреби в появі праць, які висвітлювали б відповідний комплекс проблем, пов'язаних з історичним становленням та сучасним функціонуванням явища дискримінації в англомовному просторі. Як відомо, сучасні гуманітарні розвідки – і мовознавчі зокрема – демонструють видиму тенденцію до акцентування уваги на тих об'єктах аналізу, які донедавна не вважалися за істотні. Ще донедавна питання дискримінації було прерогативою переважно економіки, психології, соціології, політології тощо. Для сучасної гуманітарної науки характерним є інтерес до специфічно маргінальних, супутніх та периферійних явищ у всіх сферах відповідних професійних інтересів.

Дослідження визначається його належністю до сучасної функціональної парадигми, в межах якої інтенсивно розвиваються когнітивно-семантичний та комунікативно-прагматичний напрями. Комплексний аналіз дискримінативного дискурсу здатний посилити пояснювальний потенціал лінгвістичної теорії на сучасному етапі її розвитку.

Наукова новизна роботи детермінована незначним ступенем попередньої розробленості вказаної проблематики, особливо, лінгвальних параметрів класової дискримінації та відсутністю відповідних праць комплексного характеру у вітчизняній та зарубіжній наукових традиціях. За винятком праць присвячених *правовим* (див., наприклад, A. Somek “Engineering Equality”, P. Burstein “Equal Employment Opportunity”, M. Sargeant “Discrimination Law”) *економічним* (T. Wright, H. Conley “Discrimination at Work”), *політичним* (P. Burstein “Discrimination, Jobs, and Politics”) та *соціо-психологічним* (D.-M. Bryan “Obesity Discrimination”, F. Calard *et al* “Mental Illness and Discrimination”) аспектам зазначеного феномену, явище дискримінації дотепер ще не було об’єктом комплексного філологічного дослідження.

Об’єктом даного дослідження є онтологічні особливості становлення та розвитку явища класової дискримінації, а також специфіка його реалізації в англomовному середовищі.

Предметом нашого вивчення є дослідження функціонально-прагматичного, структурного та семіотичного аспектів класової дискримінації у англomовному просторі.

Метою нашого дослідження є вивчення онтогенезу дискримінативного впливу та особливостей реалізації класової дискримінації в англomовному середовищі, типологія стратегій й тактик. Задля досягнення зазначеної мети необхідним є вирішення наступних завдань:

- 1) визначити теоретичні засади дослідження лінгвальних аспектів дискримінації як когнітивно-комунікативного утворення;
- 2) з’ясувати кореляцію, взаємодію та ієрархію понять «упередженість», «стереотип», «соціальна роль», «соціальний статус», «клас та класова система» і на підставі цього визначити зміст та обсяг понять «дискримінація» та «дискримінативний вплив» у системній співвіднесеності;
- 3) розмежувати прямий та непрямий дискримінативний вплив, виявити власне дискримінативи та псевдодискримінативи і встановити причини такого розподілу;

4) дослідити маркери дискримінації на фонетичному, морфологічному, лексичному, синтаксичному та текстовому рівнях та дати визначення поняттю *дискримінатив* (дискримінативній мовній одиниці);

5) здійснити типологізацію дискримінативного впливу та побудувати класифікацію його стратегій, тактик та інструментів, що реалізуються у англomовному середовищі;

6) проаналізувати взаємодію вербальних та невербальних складових дискримінативного впливу у сучасному англomовному дискурсі;

Матеріалом дослідження слугують лексикографічні джерела різних типів та скрипти до англomовних художніх фільмів і серіалів.

Методи дослідження зумовлені метою і поставленими завданнями. На всіх етапах роботи послідовно застосовано індуктивний метод, відповідно до якого дослідження здійснено у напрямку “від аналізу конкретного матеріалу – до узагальнень та висновків”, а теоретичні положення ретельно обґрунтовано та проілюстровано мовними даними. Методи дериваційного аналізу служили інструментами виявлення шляхів утворення дискримінативних одиниць. Метод словникових дефініцій та пов’язаний з ним метод компонентного аналізу використано при встановленні значення дискримінативних номінацій. Використання методу контекстуального аналізу спрямоване на виявлення смислових обертонів, що дискримінативи здатні актуалізувати в сучасному англomовному дискурсі. Інтерпретаційний метод використано при тлумаченні змісту аналізованих одиниць у повноті їх дискурсних зв’язків та відношень. Комплексний прагматичний метод спрямовано на виявлення конкретних особливостей реалізації дискримінативного впливу у когнітивно-комунікативній площині та визначення поверхневих та глибинних прагматичних структур. Основу комплексного прагматичного методу складають теорія мовленнєвих актів, теорія концептуальної метафори, теорія імплікатур, теорія мовленнєвого впливу.

Теоретична цінність зумовлена тим, що комплексний розгляд класової

дискримінації на матеріалі сучасної англійської мови є внеском у розв'язання низки актуальних проблем антропологічно зорієнтованої лінгвістики, а результати аналізу поглиблюють підвалини теорію мовленнєвого впливу. Висвітлення функціональних, прагматичних та стилєвих характеристик дискримінативного дискурсу є внеском у дискурсологію, лінгвопрагматику та стилістику англійської мови.

Практична цінність дослідження полягає в можливості використання його результатів, основних положень при написанні курсових, дипломних, магістерських робіт, при підготовці лекційних курсів з лінгвопрагматики, соціолінгвістики та дискурсології.

Наукова новизна праці полягає у тому, що було здійснено комплексне дослідження явища класової дискримінації в сучасному англійському дискурсі.

Обсяг і структура роботи. Дипломна робота (88 сторінок, з них 70 сторінок основного тексту) складається зі вступу, двох розділів з висновками до них, загальних висновків, списку використаних джерел та літератури (63 найменування) і списку лексикографічних джерел та ілюстративного матеріалу (30 позицій).

У **Вступі** обґрунтовано актуальність обраної для дослідження теми, визначено об'єкт та предмет дослідження, сформульовано мету, теоретичне та практичне значення одержаних результатів та описано структуру дипломної роботи.

Перший розділ **"Теоретико-методологічні засади дослідження класової дискримінації"** в якому розглядалися теоретичні засади, а саме поняття класу та класової системи, її ієрархія; поняття стереотипу, його функції; стереотипні уявлення як підстави для упередженості, що є причиною для дискримінативного впливу.

Другий розділ **"Функціонально-практичні характеристики дискримінативного впливу за класовою ознакою"**, в якому визначено обсяг поняття класової дискримінації; проводиться типологія видів класової дискримінації; визначається та тлумачиться стратегії і тактики.

Загальні висновки відображають загальні результати дослідження.

Список використаних джерел та літератури включає перелік робіт, присвячених проблемі вивченню класової системи, її онтологічним ознакам, передумовам виникненню дискримінативної поведінки.

Апробація результатів дослідження. Результати дипломної роботи пройшли апробацію на VI Всеукраїнській науково-практичній конференції студентів, аспірантів та молодих науковців “Сучасні філологічні дослідження та навчання іноземної мови в контексті міжкультурної комунікації”, до участі було опубліковано статтю “Особливості реалізації класової дискримінації в сучасному англомовному дискурсі”.

ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ

Соціальна стратифікація є диференціація деякої певної сукупності людей (населення) на класи в ієрархічному ранзі. Вона набуває відображення в існуванні вищих і нижчих верств. Її основа і сутність — у нерівномірному розподілі прав і привілеїв, відповідальності та обов'язку, наявності або відсутності соціальних цінностей, влади й впливу серед членів того або іншого співтовариства.

Упередження здебільшого діє через стереотипне мислення, що означає мислення у стійких непорушних категоріях. Стереотипізація тісно пов'язана з психологічним механізмом зміщення, коли почуття ворожості або гніву спрямовуються проти об'єктів, що не є справжнім джерелом цих почуттів.

Класова дискримінація є систематичним пригнобленням однієї групи іншою на основі економічних, а також похідних від них культурних та соціальних відмінностей. Класизм включає в себе окремі відносини і типи поведінки, системи політики і практики, які налаштовані на користь "вищих" класів за рахунок "нижчих" класів. Однак також можливі випадки реалізації упередженого ставлення членів "нижнього" класу по відношенню до членів "вищого" класу. Але відсоток таких випадків є незрівнянно нижчим.

Соціальна категоризація та розмежування "своїх" і "чужих" характеризується базовими когнітивними процесами категоризації та дискримінації (розрізнення), які, у свою чергу, є підставою для формування когнітивного механізму стереотипізації з подальшим формуванням упередженого ставлення.

Упередженість є реакцією на соціальний контекст, оскільки виникає на перетині стереотипних уявлень про групу та вимог до соціальних ролей. Отже, упереджене ставлення має недовільний, не випадковий характер через передбачуваність на основі загальновідомих вимог до соціальних ролей та їх відповідності/невідповідності ознакам певного стереотипу.

Упередженість, що формується завдяки стереотипам, які, у свою чергу, є результатом процесу категоризації, є обов'язковою та необхідною підставою

для дискримінації,. Стереотип діє у якості механізму, що виправдовує категоріальне прийняття або неприйняття певної групи, та як вибірковий механізм, що спрощує процеси сприйняття та мислення.

Щодо конфліктних ситуацій спілкування, то в цьому разі стратегія не завжди включає планування дій комуніканта. Вибір стратегії спілкування здійснюється під впливом психологічної установки на досягнення своїх власних цілей і/або цілей партнера.

Дискримінативна стратегія мовленнєвої поведінки демонструє установку проти партнера по комунікації. Вона зорієнтована на те, щоб активно і самостійно домагатися власних цілей/інтересів, не звертаючи уваги на інтереси партнера/партнерів і відбиває прагнення дискримінатора спілкування взяти перевагу, самоствердитися, нав'язати своє бачення і рішення проблеми, не прагнучи до кооперативних дій.

Аналіз корпусу дискримінаційних висловлень дозволив виділити 23 тактики, підпорядкованих стратегії реалізації класової дискримінації у сучасному англомовному дискурсі: тактика висміювання; тактика демонстрації неплатоспроможності; тактика негативної оцінки можливостей; тактика демонстрації статусу; тактика звернення до третьої особи; тактика уникнення; тактика розмови дорослого з дитиною; тактики знищення статусу; тактика образи; тактика критики; тактика звинувачення; тактика гіперболізації (перебільшення); тактика применшення; тактика логічної аргументації; тактика емоційної аргументації; тактика порівняння (контрасту); тактика відчуження; тактика заклику до дій; тактика демонстрації недовіри; тактика співчуття жертві з акцентом на провіні дискримінатора; тактика погрози; тактика патерналізму (опіки).

Класові дискримінативи – це маркери реалізації явища класової дискримінації, що містять у своїй семантиці упереджене ставлення до конкретної соціальної групи, яку можна визначити на підставі об'єктивних характеристик, тобто, денотативних ознак суб'єктів дискурсу, що формують та ідентифікують членів певного класу.

Дискримінація є неоднорідним явищем та її форми та функції варіюються залежно від конкретних умов реалізації. Відповідно, можлива типологія дискримінації на *пряму, непрямую, інституціональну, систематичну, складну* (на основі декількох ознак) та *просту, зовнішню* (збоку усього суспільства взагалі) та *внутрішню* (збоку і всередині однієї соціальної групи), *ініціюючу* та *реактивну*.

Дискримінативи виходять за межі норми та нормативності, оскільки вони відображають та породжують зневажливе та принизливе ставлення мовця до суб'єкта дискримінації. В словниках переважна більшість дискримінативів має позначку “табу”, “заборонено до вживання”, іноді, “не рекомендовано до вживання”. На основі цього можна зробити висновок, що лексикографічні джерела визначають дискримінативи як ненормативні одиниці.

RESUME

The diploma paper “The Manifestation Peculiarities of the Class Discrimination in the Modern English Discourse” is devoted to the study of classism in the modern English-speaking environment.

The sociological aspect being under the proper analysis, the verbal peculiarities of class discrimination still require further investigation in both cognitive and pragmatic dimension, thereby shaping the **topicality** of the research.

The **research is aimed** to identify major tendencies, the way and means of class discrimination manifestation, as well as to determine the functional-pragmatic peculiarities of classism within modern English discourse.

According to the aim, the paper is supposed to dwell on the following **research objectives**:

- 1) to determine the methodological and theoretical basis of class discrimination;
- 2) to find out the correlation, interaction and the hierarchy of the concepts of “prejudice”, “stereotype”, “social role”, “social status”, “class” and “class system” as well as to define both the extent and content of “discrimination” and “class discrimination”;
- 3) to distinguish between direct and indirect discriminative action, to identify the discriminative units proper as well as their pseudo discriminative counterparts and to establish the reasons for such distribution;
- 4) to find out the tactics of class discrimination implemented in the English speaking environment.

The **object** of the study comprises ontological features of class discrimination phenomenon, as well as the peculiarities of its manifestation within English-speaking environment.

The **subject** is the functional-pragmatic, structural and semiotic aspects of class discrimination in the modern English-speaking society.

The **materials** for the investigation are lexicographic sources of different types and the scripts to English-language feature films and TV series.

The methods of investigation include inductive method, method of derivation analysis, dictionary definition analysis, method of contextual analysis, seme analysis, synthesized within a coherent comprehensive pragmatic method.

The diploma paper consists of the introduction, two chapters, conclusions for each chapter, general conclusions, bibliography, the list of data sources and resume.

The **Introduction** presents the research aim, the objectives, the subject and object of the paper as well as the methods of the investigation.

Chapter 1 “**The theoretic-methodological foundations of the study of class discrimination**” is devoted to the theoretical basis, namely the determination of the concept of a class and the class system, its hierarchy; the concept of a stereotype, its functions; stereotype as grounds for prejudice, which is the reason for discriminative action.

Chapter 2 “**Functional and practical characteristics of discriminative action according to the social class**” focuses on the conceptual analysis of the notion of class discrimination, the typology of the forms of classism, strategies and tactics.

The **Conclusions** present the main results of the investigation.

Bibliography consists of the list of works devoted to the study of the problem, which numbers 63 positions (15 of them are works by foreign authors). **The list of data sources** numbers 15 positions which were used in the investigation. **The list of lexicographic sources** includes 15 positions.

In the course of the investigation we came to the following conclusions:

1. Social class is a group of people that have equal socio-economic status (income, education or prestige). Scientists differentiate the following social classes: the upper class, the middle class and the lower (working) class.

2. A social role comprises expected or unexpected actions that are related to social status that determines the social position of the person. The person carries out the role and occupies the status, that is the main difference between terms.

3. Stereotypes are fixed concepts about some object, fact or phenomenon present in the conscience of a certain person or even of the whole social class. Stereotypes are the basis for prejudice and discrimination.

4. Prejudice is a negative, pejorative attitude towards some social class or its members. G. Olport developed the scale of prejudice and discrimination. It contains 5 levels: (antilocution, avoiding, discrimination, physical attack and harassment). We stick to the point that the notions given (with the exception of the first one) are the forms of discrimination.

5. Discrimination is an action that denies social participation or human rights to categories of people based on prejudice. This includes treatment of an individual or group based on their actual or perceived membership in a certain group or social category, in a way that is worse than the way people are usually treated. It involves the group's initial reaction or interaction, influencing the individual's actual behavior towards the group or the group leader, restricting members of one group from opportunities or privileges that are available to another group, leading to the exclusion of the individual or entities based on logical or irrational decision making.

6. Classism is the discrimination on the basis of social class. It includes individual attitudes and behaviors, systems of policies and practices that are set up to benefit the upper classes at the expense of the lower classes. The term classism can refer to personal discrimination against lower or upper classes as well as to institutional classism. The terms associated with personal or attitudinal classism include *white trash*, *little men* or *little people*, *trailer trash*, *the unwashed masses*, *moochers*, and *bludgers*. In earlier historical periods, classist terms and phrases as *hoi polloi* or *plebs*, which are derogatory of the lower classes, were more commonly used than they are today.

7. We distinguish the following discriminative tactics: mocking, demonstrating inability to pay, negative evaluation, status demonstration, avoiding, adult-with-child conversation, status destruction, offence, critics, accusation, hyperbolization, diminishing, logical argumentation, emotional argumentation, demonstrating contrast, alienation, call to action, demonstrating mistrust, sympathizing with the victim, threatening, paternalising.

8. Verbal class discriminatives are the manifestation markers of class discrimination having prejudiced semantics towards a certain social group that can be identified on the basis of objective characteristics. These characteristics include

denotative features of discourse subjects and identify the members of a certain social class.

9. Class discrimination can be classified into direct and indirect, institutional and personal, regular and occasional, simple and complex, in-group and out-group, initial and responsive.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ

1. Абалакина М. А. Анатомия взаимопонимания / М. А. Абалакина, В. С. Агеев. – М. : Знание, 1990. – 288 с.
2. Аберкромбі Н. та інших Соціологічний словник / Н. Аберкромбі, С. Хілл, Б.С. Тернер; пер. з англ.; під ред. С.А. Єрофєєва. – М.: ВАТ “Вид-во Економіка”, 2000. – 160 с.
3. Адорно Т. Исследование авторитарной личности/ Т. Адорно. – М.: Академия исследований культуры, 2001. – 381 с.
4. Ананьев Б. Г. Проблемы современного человекознания/ Б. Г. Ананьев. – М. : 2007. – 289 с.
5. Безугла Л. Р. Вербалізація імпліцитних смислів у німецькомовному діалогічному дискурсі : монографія / Л.Р. Безугла. – Харків : ХНУ ім. В.Н. Каразіна, 2007. – 372 с.
6. Борисова Н. Дискурсивые стратегии в разговорном диалоге / Н. Борисова // Русская разговорная речь как явление городской культуры. – Екатеринбург, 1996. – С. 21-48
7. Бублик И. Ф. Коммуникативно-прагматические и лингвостилистические аспекты реализации вербальной агрессии в парламентском дискурсе: дис. ...канд. филол. наук : 10.02.04 / И.Ф. Бублик. – Харьков, 2006. – 312 с.
8. Верещагин Е. М. Рече-поведенческое исследование притчи Пушкина о блудной дочери / Е. М. Верещагин, В. Г. Костомаров // Вопр. языкознания. – 2000. – №2. –157 с.
9. Винник В. Х. Жаргон / В. Х. Винник // Українська мова : енциклопедія «Українська енциклопедія» ім. М. П, Бажана, 2004, – Вид. 2. – С. 182-182
10. Водак Р. Язык. Дискурс. Политика / Р. Водак. – пер. с англ. и нем. – Волгоград: Перемена, 1997. – 204 с.
11. Гришина Н. В. Психологія конфлікту / Н. В. Гришина. Петербург, 2002. – 471 с.

12. Дейк ван Т. А. Язык. Познание. Коммуникация / Т. А. ван Дейк. – Б.: БГК им. И. А. Бодуэна де Куртенэ, 2000. – 359 с.
13. Дилигенский Г. Г. Социально-политическая психология / Г. Г. Дилигенский. – М.: Новая школа, 2006. – 307с.
14. Добренков В. І., Кравченко А. І. Соціологія: У 3 тт. : Т. 2: [Електронний ресурс] Режим доступу : [http://lib.socio.msu.ru/l/library?e=d-000-00---001ucheb--00-0-0-0prompt-10---4-----0-11-1-ru-50---20-about---00031-001-1-0windowsZz-1251-00 & a = d & c = 01ucheb & cl = CL1 & d = HASH4750bc6d894df9ec949ed2](http://lib.socio.msu.ru/l/library?e=d-000-00---001ucheb--00-0-0-0prompt-10---4-----0-11-1-ru-50---20-about---00031-001-1-0windowsZz-1251-00&a=d&c=01ucheb&cl=CL1&d=HASH4750bc6d894df9ec949ed2)
15. Дудченко В. С. Трансформація конфлікту/ В. С. Дудченко. – М.: Вид-во Інституту соціології РАН, 2001. – 206 с.
16. Жилин И. М. Ложные стереотипы в буржуазной пропаганде / И. М. Жилин. Краснодар: Кубан. гос, ун-т, 1988. – 170 с.
17. Загнітко А. П., Кудрейко І. О. Білінгвізм і мовна компетенція / А. П. Загнітко, І. О. Кудрейко // Компетентнісно орієнтована освіта: досвід, проблеми, перспективи: матер. Міжнар. наук. конф., 5-6 листоп. 2008 р., м. Донецьк (російською та українською мовами): у 3 т. – Донецьк : Каштан, 2008. – Т. 1. – С. 60-70.
18. Занадворова А. В. Отражение социальной дифференциации языка в языковой жизни малых социальных групп (на примере семьи)/ А. В. Занадворова // Современный русский язык: социальная и функциональная дифференциация / Рос. акад. наук. Ин-т русского языка им. В.В. Виноградова. – М. : Языки славянской культуры, 2003, – 568 с.
19. Зацний Ю. А. Демографічні неологізми англійської мови/ Ю. А. Зацний. [Електронний ресурс] Режим доступу : <http://web.znu.edu.ua/herald/issues/archive/articles/1937.pdf>
20. Зборівський Г. Є. Загальна соціологія: Підручник / Г. Є. Зборівський. 3-тє вид., Доп. – М.: Гардаріки, 2004. – 408 с.
21. Иссерс О. С. Коммуникативные стратегии и тактики русской речи: монография/ О.С. Иссерс. – Омск: Изд-во Омск. гос. ун-та, 1999. – 355 с.

22. Касенкова Т. Н. Речевые стратегии как модуляции перспективы языкового отображения мира: Дис. ... канд. филол. наук: 10.02.19/ Краснодар, 2000. – 204 с.
23. Красных В. В. Этнопсихоллингвистика и лингвокультуроология: курс лекций/ В.В. Красных, — М. : ИТДГК “Гнозис”, 2002. – 284 с.
24. Крысин Л. П. Социоллингвистические аспекты изучения современного русского языка/ Л. П. Крысин - М. : Наука, 1989. – 298 с.
25. Крысин Л. П. Русское слово, своё и чужое : наслед. по соврем. рус. яз. и социоллингвистике/ Л. П. Крысин. – М. : Языки славянской культуры, 2004. – 890 с.
26. Крысько В. Г. Этническая психология/ В. Г. Крысько: учеб. пособ. – 2-е изд., стер. М.: Изд “Академия”, 2004. – 390 с.
27. Кудрейко І. О. Сучасні вияви і тенденції соціолінгвістичної ситуації в Донеччині/ І. О. Кудрейко / Лінгвістичні студії і зб. наук, гір, / наук. ред. А. Загнітисо; Донец. нац. Ун-т. - Донецьк: ДонНУ, 2009, – Вип. 19. – С. 242-246.
28. Кудрейко І. О. Соціолінгвістичні типи внутрішньо містечкового мовлення: кількісний, якісний аспекти / І. О. Кудрейко // Лінгвістичні студії: зб. наук. пр. / уклад. : А. Загнітко (наук. ред.) та ін. – Донецьк ; ДонНУ, 2008. – С. 303-310.
29. Лавриненко И. Н. Стратегии и тактики коммуникативных ролей в современном кинодискурсе: дисс. ... канд. наук : 10.02.04/ И.Н. Лавриненко. – Харьков: ХНУ, 2011. – 292 с.
30. Лебон Г. Психология народов и масс/ Г. Лебон. – СПб., 2007. – 214 с.
31. Майерс Д. Социальная психология/ Д. Майерс. Пер. с англ. – СПб., 1996. – 694 с.
32. Маслова В. А. Когнитивная лингвистика : учеб. пособ./ В. А. Маслова. – Минск : ТетраСистем, 2004. – 306 с.

33. Мацюк Г. До витоків соціолінгвістики: соціологічний напрям у мовознавстві : монографія/ Г. Мацюк - Львів; Вид. центр ЛНУ імені Івана Франка, 2008. – 462 с.
34. Молодцов А. В. Формирование управленческой команды/ А. В. Молодцов. – К., 2005. – 141 с.
35. Московичи С. Исторический трактат по психологии масс/ С. Московичи. – М., 2006. – 191 с.
36. Налчаджян А. А. Этнопсихология/ А.А. Налчаджян. - 2-е изд. – СПб. : Питер, 2004. – 58 с.
37. Олдхэм Дж. М., Моррис Л. Б. Автопортрет вашей личности/ Дж. М. Олдхэм, Л. Б. Моррис. [Електроний ресурс] Режим доступу : <http://www.e-reading.ws/book.php?book=146886>
38. Олпорт Г. Становление личности: Избранные труды/ Г. Олпорт. – М., 2002. – 231 с.
39. Пирог І. І. Аргументація в сучасній німецькій публіцистиці: прагмалінгвістичний аспект : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук : 10.02.04 “Германські мови” / І. І. Пирог. – Харків : ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2009. – 44 с.
40. Пирогова Ю. К. Имплицитная информация как средство коммуникативного воздействия и манипулирования (на материале рекламных и PR-сообщений)/ Ю. К. Пирогова // Проблемы прикладной лингвистики. – М. : Азбуковник, 2001. – 209-227 с.
41. Погорілий О. І. Соціологічна думка ХХ століття / О. І. Погорілий. – К.: 2007. – 237 с.
42. Почебут Л. А. Взаимопонимание культур: методология и методы этнической и кросс-культурной психологии/ Л. А. Почебут. – СПб: Изд-во СПбГУ, 2005. – 163 с.
43. Практическая психология: Учебник / Под ред. Тутушкиной М. К. – СПб., 2007. – 376 с.

44. Прохоров Ю. Е. Национальные социокультурные стереотипы речевого общения и их роль в обучении русскому языку иностранцев / Ю. Е. Прохоров. – Изд. 3-е, стер. М. : Вдиториал, 2003, – 224 с.
45. Радбиль Т. Б. Основы изучения языкового менталитета/ Т. Б. Радбиль, – М. : Флинта : Наука, 2010, – 328 с.
46. Радугин А. А., Радугин К. А. Социология: Курс лекций/ А. А. Радугин, К. А. Радугин. – М., 2005. – 102 с.
47. Селіванова О. О. Сучасна лінгвістика: напрями та проблеми : підручник / О.О. Селіванова. – Полтава : Довкілля-К, 2008. – 712 с.
48. Серебренников Б. А. Социальная дифференциация языка / Б. А. Серебренников // Общее языкознание. Формы существования, функции, история языка. - М. : Наука, 1970. – 603 с.
49. Сологуб Н. М. Стереотип/ Н. М. Сологуб // Українська мова : енциклопедія. – К. : «Українська енциклопедія» ім. М. П. Бажана, 2004. – Вид. 2. – 648 с.
50. Соколова Г. Г. Социология: Наука об обществе/ Г. Г. Соколова. – Харьков: 2007. – 220с.
51. Піча В. Соціологія: Матеріали до лекційного курсу/ В. Піча, О. Семашко, Н. Черниш. – К.: 2006. – 272 с.
52. Сусов И. П. Лингвистическая прагматика/ И. П. Сусов. – Винница : Нова Книга, 2009. – 272 с.
53. Сухих С. А. Личность в коммуникативном процессе/ С. А. Сухих. – Краснодар : Изд-во ин-та менеджмента, 2004. – 155 с.
54. Труфанова И. В. О разграничении понятий: речевой акт, речевой жанр, речевая стратегия, речевая тактика/ И. В. Труфанова // Филологические науки. – 2001. – № 3. – 56–65 с.
55. Уорнер Л. Соціальний клас і соціальна структура. [Електронний ресурс] Режим доступу : <http://lib.Socio.Msu.Ru/1/library?E=d-000-00---0klass-00-0-0-0prompt-10---4---0-11-1-ru-50---20-about---00031-001-1-0windowsZz-1251-10&a=d&cl=CL2.7&d=HASH015cbs893esa76391c84e268.fc>

56. Шадаева Л. И. Стратегии аргументации/ Л. И. Шадаев [Электронный ресурс] Режим доступа : http://www.buk.irk.ru/library/sbornik_06/shadaeva.doc.
57. Шейгал Е. И. Семиотика политического дискурса / Е. И. Шейгал. – Волгоград : Перемена, 2000. – 440 с. [Электронный ресурс] <http://slovopedia.org.ua/37/53395/251371.html>.
58. Barone Ch. Extending our analysis of class oppression: Bringing classism more full into the race & gender picture/ Ch. Barone. – Dickinson College Press Ltd, Carlisle, 2007. – 70 p.
59. Barone Ch. Extending our analysis of class oppression: The primary institutional basis of classism is the economic system. Capitalism is structured on the basis of classes./ Ch. Barone. – Dickinson College Press Ltd, Carlisle, 2004. – 57 p.
60. Ch. Barone. The foundations of class and classism / Ch. Barone. – Dickinson College Press Ltd, Carlisle, 2004. – 57 p.
61. Kadi J. Thinking Class. U.S/ J. Kadi. – South End Press, – 183 p.
62. Murray Th. E. A New Look at the Speech of American Tramps / Th. E. Murray – 1992. – Vol. 51. – № 3-4. – P. 287–302.
63. Werner O. Ontologischer, Sozialwissenschaftlicher und Sozialarbeitswissenschaftlicher Systemismus – Ein Paradigma der Sozialen Arbeit/ O. Werner. Berlin, 2005, 148 s.

СПИСОК ЛЕКСИКОГРАФІЧНИХ ДЖЕРЕЛ

64. Англо-русский словарь по лингвистике и семиотике [под ред. А. Н. Баранова, Д. О. Добровольского]. – 2-е изд-е, испр. и доп. – М : Азбуковник, 2001. – 640 с.
65. Крысин Л. П. Толковый словарь иноязычных слов / Л. П. Крысин. – М. : Русский язык, 2001. – 856 с.

66. Локетт Б. Английский язык: вчера, сегодня и завтра / Б. Локетт. – М. : Русский язык, Медиа, 2003. – 608 с.
67. Русско-английский фразеологический словарь / [Д. И. Квеселевич]. – 3-е изд., стереотип. – М. : Русский язык, 2001. – 705 с.
68. Словарь американского сленга / [сост. Р. А. Спирс] (NTC's Dictionary of American Slang). – М. : Русский язык, 1991. – 528 с.
69. Словарь новых слов английского языка / [сост. Дж. Эйто]. – М. : Русский язык, 1990. – 434 с.
70. Словарь современного сленга / [сост. Т. Торн]. – М. : Вече-Персей, 1996. – 583 с.
71. ABBY Lingvo 12, 2006 CD-ROM.
72. Longman Dictionary of the English Language / [ed. by W. Stuart]. – New-York : Penguin Group, 1995. – 1890 p.
73. Longman Lexicon of Contemporary English / [ed. by T. McArthur]. – Hong Kong : Longman Group, 1981. – 910 p.
74. Longman Dictionary of Contemporary English. The Living Dictionary / [ed. by S. Oxford Advanced Learner's Dictionary of Current English / [ed. by A. S. Hornby]. – Oxford : Oxford University Press, 1982. – V. I. – 577 p.
75. Oxford Advanced Learner's Dictionary of Current English / [ed. by J. Crowther]. – Oxford : Oxford University Press, 1998. – 1428 p.
76. Bullon]. – Harlow, England : Pearson Education Limited, 2003. – 1949 p.
77. The Oxford Guide to the English Language / [ed. by J. M. Hawking]. – Oxford : Oxford University Press, 1984. – 577 p.
78. The Wordsworth Thesaurus of Slang / [ed. by E. Lewin and E. A. Lewin]. – Ware : Wordsworth Editions LTD, 1995. – 456 p.

СПИСОК ІЛЮСТРАТИВНОГО МАТЕРІАЛУ

1. Financial Times. – Режим доступу : http://www.shareholderforum.com/access/Library/20131223_FT.htm
2. Forbes. – Режим доступу : <http://www.forbes.com/execwomen/>
3. Guardian. – Режим доступу : <http://www.theguardian.com/world/2007/mar/12/spain.gilestremlett>
4. Newsweek. – Режим доступу : <http://www.acandyrose.com/magazines4.htm>
5. Newsweek. – Режим доступу : <http://www.highbeam.com/publications/newsweek-p5473/october-1999>
6. Newsweek. – Режим доступу : <http://www.highbeam.com/publications/newsweek-p5473/august-1999>
7. Newsweek. – Режим доступу : <http://www.highbeam.com/publications/newsweek-p5473/may-2000>
8. San Francisco Examiner. – Режим доступу : <http://www.sfgate.com>
9. The Globe and Mail. – Режим доступу : http://www.arch.utah.edu/cgi-bin/wordpress-janeswalk/?page_id=90
10. The Lexington Herald Leader. – Режим доступу : <http://www.kentucky.com/local-news/>
11. The New York Times. – Режим доступу : <http://www.nytimes.com/1999/09/30/business/fannie-mae-eases-credit-to-aid-mortgage-lending.html>
12. The New York Times. – Режим доступу : <http://learning.blogs.nytimes.com/on-this-day/april-9/>
13. The Times. – Режим доступу : <http://articles.latimes.com/1997/feb/11>
14. The Economist. – Режим доступу : <http://www.economist.com/printedition/2001-11-10>
15. Time. – Режим доступу : <http://content.time.com/time/magazine/0,9263,7601981005,00.html>
16. USA Today. – Режим доступу : http://usatoday30.usatoday.com/news/world/2005-10-26-serb-stealth_x.htm